

Iulia Vass (Vass Lawyers), despre achizițiile medicale pe perioada stării de urgență (1)

Declararea pandemiei cu virusul COVID-19 de către OMS, precum și accelerarea răspândirii acestuia pe teritoriul României a generat necesitatea achiziției urgente de materiale, medicamente și echipamente necesare combaterii epidemiei.

Guvernul României a adoptat în ultima perioadă un set de acte normative menite a fluidiza și urgenta achiziția de materiale, medicamente și echipamente medicale. Unele sunt binevenite, altele sunt profund discutabile din perspectiva respectării cadrului normativ european din materia achizițiilor publice (inclusiv a libertății de circulație a produselor), iar altele suscită interpretări care vor genera riscuri importante pentru achizitorii care își vor întemeia deciziile pe respectivele prevederi.

Într-o primă etapă, s-a legiferat posibilitatea **Oficiului Național pentru Achiziții Centralizate (ONAC)** de a atribui în regim de urgență, prin **negociere fără publicare**, acordurile-cadru pentru acoperirea unor necesități de produse stocuri de urgență medicală în cantitățile maxime prevăzute prin actul normativ (e.g. scannere termice, camere de izolare, izolete, ventilatoare medicale, monitoare medicale, injectomate, combinezoane, viziere de protecție, măști, masti de protecție, dezinfectanți). O.U.G. nr. 11/2020 privind stocurile de urgență medicală, precum și unele măsuri aferente instituirii carantinei (OUG nr. 11/2020) s-a publicat la data de 11 februarie 2020 și a fost modificată la data de 20 martie 2020 prin Legea nr. 20/2020.

La data de 16 martie 2020, s-a reglementat și posibilitatea unor **autorități/entități contractante** (e.g. spitale, ministere, direcții de sănătate publică) de a **achiziționa în mod direct** materiale, medicamente și/sau echipamente necesare pentru combaterea epidemiei cauzate de COVID-19, prin Decretul Președintelui României nr. 195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României (Decretul nr. 195/2020).

În practică, prevederile Decretului nr. 195/2020 au ridicat numeroase întrebări cu privire la cine poate realiza aceste achiziții directe, în ce situații și ce reguli trebuie sau nu respectate pentru realizarea lor. Dacă actul normativ răspunde de principiu primelor două întrebări, nu spune nimic despre regulile aplicabile. Prin urmare, concluzia logică ar fi ca se aplică prevederile legislației achizițiilor publice referitoare la achizițiile directe. Potrivit unui comunicat de presă publicat de Agenția Națională pentru Achiziții Publice (ANAP), achizițiile directe vizate de Decretul nr. 195/2020 se realizează însă *fără aplicarea legislației achizițiilor publice/sectoriale*.

În plus, se ridică o altă întrebare legitimă și prin raportare la prevederile europene în materia achizițiilor publice: dacă pentru procedurile cu valori estimate sub pragurile pentru publicarea anunțurilor în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) legiuitorul național are libertatea de a reglementa proceduri simplificate și chiar de a deroga de la astfel de reguli (cum s-a făcut prin Decretul nr. 195/2020), are legiuitorul național dreptul de a deroga și de la

procedurile obligatorii prevazute de directivele europene pentru contractele cu o valoare estimata care impune publicarea anunturilor in JOUE? Aceasta discutie este ampla si se va scrie mult pe acest subiect in urmatorii ani atat in zona doctrinara, cat si in cea jurisprudentiala.

In acest context legislativ dinamic si susceptibil de multiple interpretari, dar si pe fondul insuficientei stocurilor de echipamente, medicamente si materiale medicale necesare pentru combaterea pandemiei, achizitorii cauta acum solutii pentru a realiza aceste achizitii in cea mai rapida si eficienta maniera posibila, respectand in acelasi timp legislatia aplicabila.

De aceea, este recomandabil ca:

- **achizitia directa** sa se aplice doar in cazurile expres si clar reglementate prin Decretul nr. 195/2020, pentru achizitii cu o valoare estimata sub pragurile pentru publicarea in JOUE a anunturilor de participare si de atribuire (de 649.895 lei pentru achizitiile publice si de 2.001.114 lei pentru achizitiile sectoriale); in cazul aplicarii achizitiei directe, sa se respecte regulile, oricum minimale, din legislatia achizitiilor publice;
- **negocierea fara publicarea prealabila a unui anunt** sa se aplice atunci cand achizitiile realizate nu se incadreaza (sau nu este clar daca se incadreaza) in dispozitiile derogatorii din Decretul nr. 195/2020 pentru realizarea achizitiilor directe (fie ca tip de autoritate contractanta, fie ca obiect al achizitiei, fie ca valoare estimata); procedura de negociere fara publicare prealabila a unui anunt este reglementata de legislatia achizitiilor publice expres pentru situatii de urgenta precum pandemia de COVID-19 si este aliniata prevederilor europene in materie; totodata, procedura este rapida (se poate derula si in 1-2 zile), flexibila si impune respectarea unor minime reguli destul de clar reglementate.

Nu in ultimul rand, achizitorii cauta acum solutii pentru a gestiona cat mai eficient resursele disponibile, dar si pentru a realiza achizitii in volume cat mai mari, care sa le confere o putere de negociere mai mare in fata furnizorilor/producatorilor care prioritizeaza comenzile in volume mari. **Achizitiile in comun** sau **achizitiile centralizate** sunt o posibila solutie, chiar daca aceste instrumente au fost rareori utilizate in sistemul de achizitii romanesc. La nivel central, ONAC realizeaza deja achizitii centralizate in temeiul OUG nr. 11/2020, insa pentru a beneficia de produsele achizitionate, necesarul trebuie solicitat Ministerului Sanatatii, IGSU si/sau Comitetului National pentru Situatii de Urgenta, care transmite acest necesar catre ONAC. La nivel local insa, infiintarea unor unitati centralizate care presupune mai intai adoptarea unor hotarari ale autoritatilor deliberative locale (e.g. consiliu local sau consiliu judetean), pare mai anevoioasa decat atribuirea unor acorduri-cadru in comun de catre mai multe autoritati contractante. Daca, de exemplu, mai multe spitale dintr-o localitate/regiune doresc sa realizeze impreuna o achizitie mai mare, varianta achizitiei in comun este mult mai rapida si ofera mai multa flexibilitate decat achizitia centralizata la nivel local.

Pentru a sprijini autoritatile contractante, in special spitalele, in realizarea acestor achizitii intr-un context fara precedent, echipa **VASS Lawyers** a redactat un *Ghid al achizitiilor medicale pe perioada starii de urgenta*, oferind atat o sinteza a procedurilor de urmat, cat si cateva modele de documente utile pentru derularea acestor proceduri. In cadrul ghidului, se sintetizeaza raspunsurile la cateva din intrebarile ce ar putea fi ridicate in derularea acestor achizitii:

- Cine si cand poate efectua achizitii directe in temeiul Decretului nr. 195/2020?
- Care este procedura de urmat pentru realizarea achizitiilor directe?
- Cine si cand poate aplica procedura negocierii fara publicare?
- Care este procedura de urmat pentru organizarea negocierii fara publicare prealabila?
- Cum si in ce conditii se pot realiza achizitii in comun / centralizate?

Totodata, sunt prezentate si doua modele de documente justificative ce s-ar putea dovedi utile pentru derularea achizitiilor medicale prin achizitie directa sau negociere fara publicare prealabila a unui anunt de participare.

Citește și: [Proceduri rapide pentru achizitii medicale pe perioada starii de urgenta \(ii\)](#)